

Leigh Bardugo
HELVETTIIN ja TAKAISIN

Suomentanut
MERI KAPARI

Aula & Co

Englanninkielinen alkuteos
Hell Bent

Copyright © 2022 by Leigh Bardugo
Map by Rhys Davies and WB

ISBN 978-952-364-444-1
© Kustannusosakeyhtiö Aula & Co, 2024

Runosuomennokset:

- s. 7 Ote Aiskhyloksen *Kahlehditusta Prometheuksesta*. Suom. Maarit Kaimio (Gaudeamus, 1975)
s. 23 ”On Aleksanterilla häät”, suom. sanat Mauno Maunola
s. 19 ”Ei vastaan ota heitä taivas...” Dante Alighieri: Jumalainen näytelmä, suom. Eino Leino (Karisto, 1990)
s. 44, 159, 160 ”Jään hartain mielin tänne...” suom. Kristiina Drews
s. 70 ”Voisimme pimeyteen valon tuoda...” suom. Kristiina Drews
s. 129, 136, 155, 158 ”Saisinpa sinut rakastamaan kirjoja...” suom. Kristiina Drews
s. 212 Ote Elizabeth Bishopin runosta ”Invitation to Miss Marianne Moore” suom. Kristiina Drews
s. 223 ”Voit hiljaa riemuita...” suom. Kristiina Drews
s. 240 ”Sua pieksisin...” Shakespeare: Timon Ateenalainen, suom. Paavo Cajander, (SKS, 1920)
s. 243 ”Jalkani ovat kahleissa...” suom. Kristiina Drews
s. 296 ”Tietämättömyys on Jumalan kirous...” Shakespeare: Henrik Kuudes, suom. Paavo Cajander (1907)
s. 393 ”Nyt ollaan helvetissä...” suom. Kristiina Drews
s. 480 ”Ei vastaan ota heitä taivas...” Dante Alighieri: Jumalainen näytelmä, suom. Eino Leino (Karisto, 1990)
s. 511 ”Karkota vaaraa kauniimp’ on...” Homeros: Ilias, suom. O. Manninen (WSOY, 1919)
s. 527 ”Oletko kuullut hiljaisuuden...” suom. Kristiina Drews
s. 552 ”Helvetti on tyhjä...” Shakespeare: *Myrsky* suom. Paavo Cajander (1892)
s. 555 Henry Wadsworth Longfellow: ”The Phantom Ship”, suom. Kristiina Drews
s. 602 ”Hopliitti, husaari...” suom. Kristiina Drews
s. 609 ”Tässä on muinainen metsä...” suom. Kristiina Drews

Kansi: Vesa Lehtimäki

Paino: Tallinna Raamatutrükikoda

Kustannusosakeyhtiö Aula & Co
Kalevankatu 34, 00180 Helsinki
aulakustannus.fi

*Miriam Pastanille,
joka luki tulevaisuuteni kahvikupista*

Vaan ilman harkintaa
he tekivät kaiken, kunnes heille tähtien
nousun ja laskun salaisuudet osoitin.
Myös luvut heille keksin, huipun tietojen
kirjoitustaidon, joka kaiken tallettaa
ja josta runottaret ovat syntyneet.

– Aiskhylos:

Kahlehdittu Prometheus

Kaiverrettu Sterling Memorial -kirjaston sisäänkäynnin yläpuolelle
Yalen yliopistossa

Culebra que no mir morde, que viva mil anos.

– Sefardien sanonta

OSA I

KUTEN YLLÄ

Marraskuu

Alex lähestyi Mustaa jalavaa kuin hivuttautuisi kohti villieläintä, kävellen huolellisesti pitkää, kaartuvaa pihatietä varoen näyttämästä pelkooan. Monestiko hän oli kulkenut tämän matkan? Mutta tämä päivä oli erilainen. Talo ilmaantui puiden paljaiden oksien takaa aivan kuin olisi odottanut häntä, aivan kuin olisi kuullut hänen askelensa ja tiennyt, että hän saapuisi. Se ei kyyristellyt niin kuin saaliseläin. Se seisoి suorana, kahtena kerroksena harmaata kiveä ja harjakattoa, sutena, jonka käpälät olivat tiukasti maassa ja hampaat paljastetut. Musta jalava oli joskus ollut kesy, korea ja mahtaileva. Mutta se oli jäänyt omilleen liian pitkäksi aikaa.

Toisen kerroksen laudoitetut ikkunat tekivät kaiken paljon paremmaksi, niin kuin suden kyljessä oleva haava, joka saattaisi hoitamattomana tehdä sen hulluksi.

Alex sovitti avaimensa vanhaan takaoveen ja livahti keittiöön. Sisällä oli viileämpää kuin ulkona – heillä ei ollut varaa pitää paikassa lämpöjä päällä, eikä siihen ollut syytäkään. Mutta huolimatta kylmästä ja tehtävästä, jota hän oli tullut tänne suorittamaan, huone tuntui silti siltä, kuin se olisi toivottanut hänet tervetulleeksi. Kuparipannut roikkuivat siisteissä riveissä suuren vanhanaikaisen lieden yläpuolella kirkkaina ja valmiina,

innokkaina pääsemään käyttöön. Laattalattia oli tahraton, taso pyyhitty puhtaaksi ja sille oli asetettu maitopullo, joka oli täynnä Dawesin säntillisesti järjestämiä piikkipaatsaman oksia. Keittiö oli Mustan jalavan käytännöllisin huone, elossa säännöllisen huolenpidon ansiosta, siisti valon temppele. Näin Dawes käsitteli kaikkea, mitä he olivat tehneet, ja tanssiais-salissa lymyilevää olentoa.

Alexilla oli rutiininsa. Tai Dawesilla oli rutiini, jota Alex yritti noudattaa, ja se tuntui kuin peruskalliolta nyt, kun pelko yritti kiskoa hänet syvyysiin. Avaa oven lukko, lajittele posti ja laske se keittiön tasolle, täytä Cosmon kupit uudella ruualla ja vedellä.

Kupit olivat yleensä tyhjät, mutta tänään Cosmo oli keikauttanut ruokakupin kyljelleen niin, että lattialla lojui nyt kalan muotoisia rakeita, aivan kuin se olisi osoittanut mieltään. Darlingtonin kissa oli vihainen, koska se oli jätetty yksin. Tai peloissaan, koska se ei ollut enää ihan niin yksin.

”Tai ehkä sinä olet vain nirso pikku paskiainen”, Alex mutisi samalla, kun siivosi ruokia. ”Välitän terveisesi kokille.”

Hän ei pitänyt äänensä soinnista, joka oli heiveröinen hiljaisuudessa, mutta hän pakotti itsensä lopettamaan lauseensa hitaasti ja järjestelmällisesti. Hän täytti vesi- ja ruokakulhon, nakkasi pois Daniel Arlingtonille osoitetun mainospostin ja pani laukkuunsa vesilaskun, jonka veisi mukanaan Il Bastoneen. Huolella suoritettuja rituaalin askelia, mutta ne eivät tarjonneet suojaa. Hän harkitsi keittävänsä kahvia. Hän voisi istua ulkona myöhäissyksyn auringossa ja odottaa, että Cosmo tulisi etsimään häntä, kun sille sopisi jättää hiirten käyttäminen sotkuisessa pensaslabyrintissa. Niin hän voisi tehdä. Työntää huolensa ja vihansa syrjään ja yrittää ratkaista tämän palapelin,

vaikka ei tahtonutkaan täydentää kuvaa, joka ilmaantui jokaisen uuden ja inhottavan palasen myötä paremmin näkyviin.

Alex vilkaisi ylös kattoon aivan kuin pystyisi näkemään lattialankkujen lävitse. Ei, hän ei voinut vain istua kuistilla ja teeskennellä, että kaikki oli kuten piti, kun hänen jalkansa tahtoivat kiivetä noita portaita, ja kun hän tiesi, että hänen pitäisi paeta toiseen suuntaan, lukita keittiön ovi takanaan ja teeskennellä, ettei ollut koskaan kuullutkaan tästä paikasta. Alex oli tullut tänne hyvästä syystä, mutta nyt hän ihmetteli omaa typeryyttään. Hänestä ei ollut tähän hommaan. Hän puhuisi Dawesin kanssa, ehkä jopa Turnerin. Kerrankin hän tekisi suunnitelman sen sijaan, että säntäisi pää edellä katastrofin.

Hän pesi kätensä pesualtaassa, ja vasta kun hän kääntyi kurottamaan kohti pyyhettä, hän näki avoimen oven.

Alex kuivasi kätensä ja yritti olla välittämättä siitä, miten hänen sydämensä oli lähtenyt laukkaan. Hän ei ollut koskaan ennen huomannut ovea hovimestarin komerossa, rakoa sievien lasikaappien ja hyllyjen välissä. Hän ei ollut koskaan nähnyt sitä avoimena. Sen ei olisi pitänyt nyt olla auki.

Dawes on saattanut jättää sen noin. Mutta Dawes nuoli haavojaan rituaalin jäljiltä ja piilotteli luettelokorttiansa rivien takana. Hän ei ollut ollut täällä päiväkausiin, ei sen jälkeen, kun oli asettanut nuo piikkipaatsaman oksat keittiön tasolle luoden kuvan siitä, millaista elämän pitäisi olla. Siistiä ja helppoa. Vastalääkkeeksi heidän loppuelämänsä päiville ja öille, ylhäällä olevalle salaisuudelle.

Hän ja Dawes eivät koskaan vaivautuneet käymään hovimestarin komerossa, jossa oli riveittäin pölyisiä astioita ja lasitavaraa ja jonka keittokulho oli pienen kylpyammeen kokoinen.

Se oli yksi vanhan talon monista surkastuneista ruumiinosista, unohdettu ja poissa käytöstä, jätetty näivettymään Darlingtonin katoamisen jälkeen. Eivätkä he taatusti koskaan vaivautuneet menemään kellariin. Alex ei ollut koskaan edes ajatellut sitä. Ei ennen kuin nyt, seistessään keittiön tiskialtaan ääressä ympärillään siistejä sinisiä laattoja, joihin oli maalattu tuulimyllyjä ja purjelaivoja, tuijottaen tuota mustaa aukkoa, täydellistä suorakulmiota, äkillistä tyhjiötä. Se näytti siltä kuin joku olisi vain kuorinut pois osan keittiöstä. Se näytti haudan suuaukolta.

Soita Dawesille.

Alex nojasi tiskipöytänsä.

Poistu keittiöstä ja soita Turnerille.

Hän laski pyyhkeen kädestään ja veti veitsen veitsipölkystä tiskipöydän vierestä. Hän toivoi, että lähellä olisi ollut harmaa, mutta hän ei tahtonut ottaa sitä riskiä, että kutsuisi sellaisen luokseen.

Talon koko ja sen syvä hiljaisuus painoi raskaana hänen yllään. Hän vilkaisi taas ylös, ajatteli ympyrän kultaista hohdetta ja sen luovuttamaa lämpöä. *Minulla on mielitekoja.* Olivatko nuo sanat kiihdyttäneet häntä, kun niiden olisi vain pitänyt pelottaa?

Alex käveli hiljaa kohti avointa ovea, oven poissaoloa. Miten syvälle tätä taloa rakennettaessa oli kaivettu? Hän laski kolme, neljä, viisi kivistä rappusta, jotka johtivat alas kellariin, ja sitten ne katosivat pimeään. Ehkä portaita ei ollut enempää. Ehkä hän ottaisi askelen, kaatuisi ja jatkaisi putoamista kylmyyteen.

Hän tunnusteli seinältä valokatkaisijaa, nosti sitten katseensa ja näki räjäjäisen nyörinpätkän roikkuvan paljaasta hehkulampusta. Hän kiskaisi siitä, ja portaille tulvahti lämpimän keltainen valo. Hehkulamppu päästi lohdullista hyrinää.

”Hitto”, Alex henkäisi. Hänen kauhunsa katosi jättäen tilal-

leen pelkkää nolostuneisuutta. Valo paljasti portaat, puisen kaiteen, hyllyt, joille oli kasattu riepua, maalipurkkeja ja seinää reunustavat työkalut. Pimeästä lehahti heikko tunkkainen haju ja kasvien aavistuksen mädäntynyt löyhy. Hän kuuli veden tippumista ja kahinaa, joka saattoi olla peräisin rotasta.

Hän ei aivan erottanut portaiden juurta, mutta alempana oli varmasti toinen katkaisija tai hehkulamppu. Hän voisi mennä alas, varmistaen ettei kukaan ollut penkonut paikkoja ja tarkistaa, pitäisikö hänen ja Dawesin asettaa ansoja.

Mutta miksi ovi oli auki?

Cosmo oli saattanut töytäistä sitä etsiessään rottia. Tai ehkä Dawes todellakin oli poikennut ja mennyt alas kellariin hakemaan jotain tavallista – rikkaruohomyrkyä tai serviettejä. Hän oli unohtanut sulkea sen kunnolla.

Joten Alex sulkisi oven. Lukitsisi sen tiukasti. Ja jos kellarissa sattumalta olisi jotain, minkä ei kuulunut olla siellä, se saisi pysyä siellä missä oli, kunnes hän kutsuisi apuvoimia.

Hän kurotti kohti nyöriä ja seisahtui siihen kuuntelemaan käsi naruun tarttuen. Hän uskoi kuulevansa pehmeän sihinän – siinä, taas.

Hänen nimensä. *Galaxy*.

”Vitut tästä.” Hän tiesi, miten tämä nimenomainen elokuva loppui, eikä hän missään tapauksessa menisi tuonne alas.

Hän nykäisi nyöriä ja kuuli hehkulampun poksahdavan, ja sitten hän tunsu kovan tönäisyn lapaluidensa välissä.

Alex putosi. Veitsi kalahteli pois hänen kädestään. Hän vastusti halua ottaa käsillä vastaan ja peitti niillä sen sijaan päänsä antaen olkapäänsä ottaa vastaan pahimman iskun. Hän puolittain liukui, puolittain putosi portaiden juurelle, ja osui lujaa lattiaan hengitys valuen ulos kuin ilmavirta ikkunasta.

Yläpuolella oleva ovi läimäistiin kiinni. Hän kuuli lukon naksahuttavan. Hän oli pimeässä.

Nyt hänen sydämensä laukkasi. Mikä oli täällä alhaalla hänen kanssaan? Kuka oli lukinnut hänet sen seuraan? *Nyt ylös, Stern. Kasaa itsesi, helvetti soikoon. Valmistaudu taistelemaan.*

Kuuliko hän oman äänensä? Vai Darlingtonin?

Omansa, tietenkin. Darlington ei koskaan kiroillut.

Hän kamposi itsensä jaloilleen, tuki selkänsä seinää vasten. Ainakaan mikään ei voisi lähestyä häntä siitä suunnasta. Oli vaikea hengittää. Kun luut murtuivat kerran, se tuli niille tavaksi. Blake Keely oli murttanut kaksi hänen kylkiluutaan alle vuosi sitten. Hän arveli, että ne saattoivat olla taas murtuneet. Hänen kätensä olivat liukkaat. Lattia oli märkä jostain vanhasta vuodosta seinässä, ja ilma haisi inhottavalta ja väärältä. Hän pyyhki kätensä farkkuihinsa ja odotti hengityksen kulkiessa katkonaisina henkäyksinä. Jostain pimeästä hän kuuli äänen, joka saattoi olla uikutusta.

”Kuka siellä?” hän kähisi inhoten pelkoa äänessään. ”Käy päälle, senkin pelkurimainen paska.”

Ei mitään.

Hän hapuili puhelintaan valonlähteeksi, kirkasta ja häkellyttävää sinistä hohdetta. Hän ohjasi valonsäteen pitkin tinnerihyllyjä, työkaluja, laatikoita, jotka oli merkitty rosoisella käsialalla jonka hän tunnisti kuuluvan Darlingtonille, ja tomuisia puulaatikoita, joihin oli merkitty ympyrän muotoinen logo: *Arlington & Co. Kumisaappaat*. Sitten valossa välähti kaksi silmäparia.

Alex tukahdutti kirkaisun ja melkein pudotti puhelimensa. Ei ihmisiä vaan harmaita, mies ja nainen, jotka tarrasivat toisiinsa pelosta täristen. Mutta eivät ne Alexia pelänneet.

Hän oli ymmärtänyt väärin. Lattia ei ollut märkä vuodosta

tai jonkin vanhan puhjenneen putken sisään päästämistä sadevedestä. Lattia oli liukas verestä. Hänen kätensä oli sen peitossa. Hän oli tahrannut sillä farkkunsaa.

Kaksi ruumista makasi kasana vanhalla tiililattialla. Ne näyttivät siihen heitetyiltä vaatteilta, riepukasalta. Hän tunsi nuo kasvot. *Ei vastaan ota heitä taivas, ettei vähenis kauneutensa.*

Verta oli valtavasti. Uutta verta. Tuoretta.

Harmaat eivät olleet jättäneet ruumiitaan. Jopa hätäännyksensä keskellä Alex tiesi, että se oli omituista.

”Kuka tämän teki?” hän kysyi, ja nainen parkaisi.

Mies painoi sormen huulilleen kauhun täyttämä katse silkoillen ympäri kellaria. Harmaan kuiskaus ajelehti pimeään lävitse.

”Me emme ole yksin.”

1

Lokakuu, kuukautta aikaisemmin

Alex ei ollut kaukana Taran asunnolta. Hän oli ajellut näillä kaduilla Darlingtonin kanssa ensimmäisen opiskeluvuotensa alussa ja kävellyt niitä pitkin metsästäessään Taran tappajaa. Silloin oli ollut talvi, oksat olivat olleet paljaat, pikkuruiset pihat likaisten lumikinosten kuorruttamia. Tämä asuinalue näytti paremmalta varhaisen lokakuun edelleen lämpiminä päivinä, kun vihreiden lehtien pilvet pehmensivät kattojen teräviä siluetteja, muratti kipusi pitkin verkkoaitoja ja kaiken teki lempeäksi ja unelmoivaksi katulamppujen kimallus, kun ne kaiversivat kullankeltaisia ympyröitä pehmeän hämärän tunteihin.

Alex seisoj varjoisassa suvantopaikassa kahden rivitalon välissä katsellen katua Taurus Cafen ikkunattoman tiilimöhkäleen edessä, jota koristavat kyltit lupasivat kenoa ja lottoa ja Coronaa. Alex kuuli musiikin jumputusta jostain sisältä. Pienet ihmisten piirit tupakoivat ja rupattelivat valojen alla välittämättä ovenvieren kyltistä, jossa luki *Asiaton oleskelu kielletty, poliisi valvoo*. Hän oli iloinen metelistä, mutta vähemmän tyytyväinen siitä, että niin moni todistaja näkisi hänen tulevan ja menevän. Olisi parempi tulla takaisin päivällä, kun katu